

והיה המעלה למישור

שלבי התפתחות ראשונים של אזור התעשייה של ירושלים במישור אדומים

שותלים עץ ראשון בישוב החדש

ליצוא למישור אדומים יועברו גם כמה מפעלים בטחוניים. אף כי במישור אדומים נתכנן בית כל העת עבודות פיתוח וכבר היקבי במקום 30 יחידות דיור (בנינים טרומיים) אין הכל שלמים עש ההחלטה לפתח את המקום כי אזור תעשייה של ירושלים, כי נגד אלה הטוענים, כי בירושלים אין די רזרבות קרקעיות להקמת מפעלי תעשייה (ולפיכך צריך ליטח את מישור אדומים), טוענים אחרים, כי פיתוח המישור לא דיוקא יחזק את התעשייה בירושלים. יתר על כן, הקמת מפעלים בסדר הגודל המתוכנן כרוכה גם בהעסקת עובדים בסדר גודל כזה. במשרד המסחר וההע"י היה די אופטימיים בקשר לכך, אך קשה להתעלם מההרגשה שיש הנישוא לא נבדק ביסודיות. במפגשי התעשייה בירושלים עצמה – כבמקומות אחרים בארץ – מורכב גיש בינתים מסחר בידיים עובדי מספר התושבים סיגורו במישור אדומים לא יספק את הצרכים וכי הכוונה היא להעסיק במפעלים שי ייקמו גם עובדים מירושלים. מכל מקום, מישור אדומים נמצא עתה בשלבי התפתחות ראשונים ויחלפו לפחות שנתיים עד שיהיה לפעול בו מפעלי תעשייה ועוד שנים ניספות יעברו עד שאפשר יהיה לקבוע אם המצדדים בהקמת הישוב התעשייתי הזה צדקו או לא.

בירושלים אדומים, לפחות בכ"ל הרמטכ"ל, רק כפעלים בעלי ערך כלכלי. במקשות השונות "בי" מבליה הבעיות כספית ועדת היגוי לאיזור התעשייה במישור אדומים, שיוצגים בה יסוד המסחר והתעשייה, משרד התיירות, הבטחון והפנים, עיריית ירושלים, צה"ל, ההגנה הכלכלית ומנהל הקרקעית ישראלי, ועדת ההיגוי מתכנסת כדי פעם ומטפלת בבעיות שיגות ה"קטורות בפיתוח האיזור.

כאמור, יש כמה מפעלים שהקימתם כבר אישרה. במשרד המסחר והתעשייה מברוכים, סבתוך חודש ימים יתחיל היום הירושלמי הלל פפרמן בעבודת הבניה של מפעל שאושר לו, לייצור אלמנטים להרכבת מיכנים מבטון מזוין. הי השקעה במפעל זה, לרבות בעלות, עולה על 7 מיליון לירות, ומסיימתם בה גם משיקעים מהיור.

מפעל נוסף שיועברו למישור אדומים הוא "טוטנאר" – תע"י שיות מרע. זהו מפעל ירושלמי המייצר ציוד למעבדות בתחנת לים. מפעל זה יעסיק לכשיושלם, כ-80 עובדים. ההשקעה בהקמתו היא 6 מיליון לירות. מפעל אחר, שאושר עקרונות, הוא מפעל לייצור פרוטי ציוד רפואי, רפואת שיניים ואורטופדיה. היום, בחי"ל, הוא בעל מפעל כזה בחי"ל והוא מתכוון להפנות את רוב הייצור

אחיו נבחר יותר מצורם. מפעלים שיוקמו במישור אדומים ולא יוכ"ל לו ליצא אף 20 אחוז כתוצרתם, אינם נהנים מזכויות מפעל מאר"י והעמדם הוא של מפעל בוכר.

איוור עטיה מסביר, כי הטכנה היא להקים במישור אדומים מפעלים גדולים, בעלי היקף תעסוקתי קה והיקף ייצור גדולים. מדובר ב"מפעלים בסדר גודל של כ-50 עובדי דים ומעלה. ואין כל כוונה שיהיה זה איזור של מלאכה ותעשייה זעירה. משרד המסחר והתעשייה מעדיף, למישור אדומים יעברו מפעלים ירושלמיים המבקשים להרחיב, או יומים ירושלמיים ה"י בקטים להקים מפעלים חדשים. עם זאת מדגישים אנשי המשרד, כי פניות של יומים ומפעלים שאינם ירושלמיים יישקלו ואין מניעה כי העברתם למישור אדומים תאושר.

כיום קשה להעריך כמה מפעלים יוקמו במישור אדומים. גם במשרד המסחר והתעשייה נמנעים מ"הערכה כזאת. מכל מקום, עד כה הגיעו כבר למשרד עשרות פניות של יומים ומפעלים קיימים, העובדים בתנאים לא נוחים והמבקשים להרחיב. פניות רבות נדחו ולפי עטיה, נוסף על כמה מפעלים שי אישרו – חלקם אושר עקרונות והלקם כבר אושר מבחינה פורמלית – נמצאים בבדיקה עוד כי שישה מפעלים, המגמת תחילת ההע

הפריקט כולו מנהל האדריכל אבי רהם שדה.

כמו הועבר הטיפול ליד משרד המסחר והתעשייה הוכשר כבר טיחה של יותר מ-600 דונם. השטח יוש"ר וכבר אפשר להקים עליו מפעלים. במקביל מוזמנים עתה את הכביש הראשי של מישור אדומים וכן מתקיימים כביש בטחון, כביש גישה לאיזור המגורים ורשת של כבישים מרשימים, לישוב הקטן – כיום מתגורר בו במבנים זמיניים, קומץ משפחות – הועבר כבר קו מים; לשם כך נעשה שיימוש בצינור ישן שעבר באיזור. משרד התקשורת הבטיח למשרד המסחר והתעשייה כי יותקנו 24 קווי טלפונים למישור אדומים, ואי ליה עטיה, יועצו של השר חיים בר"לב לענייני תעשייה בשטחים, מעריך, כי מספר הקווים הזה יע"י נה על הצרכים בתקופה הקרובה. אספקת החשמל למישור אדומים מתבצעת בשלבים, ובשלב זה יש למחנה המגורים גרטר. א. עטיה מעריך, כי בראשית 1976 יושלם תכנון מתקני הטיחור.

מישור אדומים מוגדר כאיזור פיתוח א', שפירושו כי המפעלים שיוקמו שם ייהנו מזכויות של מפעל על מאושר ותחייבו לייצר לפחות 20 אחוז לייצוא. יועץ שר המסחר והתעשייה מעיר, כי זה אחוז יצוא נמוך יחסית וכי מפעלים באיזורי פיתוח אחרים נדרשים לייצא

מאת טוביה מנדלסון

הוויכוח על הפשרה שהושגה עם המנהלי סבסטיה לא שכך עדיין זכינות דומה כי איש אינו מביין הן בקצב הפיתוח של מעלה אדומים. למעשה כבר שונה עם המ"קום והוא אינו נקרא עוד מעלה אדומים כי אם מישור אדומים. האיזור, שעליו ההלטת הממ"ש ל"ה מסוף 1974 נועד להיות איזור התעשייה של ירושלים, נמצא כ-15 ק"מ מירושלים, על כביש יריחו מצד דרום. מדובר באיזור המשתרע על יותר מ-4000 דונם, אך מתכוון רק 1800 נועדו לפיתוח התעשייה.

עד לפני כמה חודשים היה כל הטיפול במעלה מישור אדומים בידיו מינהל הקרקעי ישראל. באפריל 1975 הועבר הטיפול בנו"ש לא ליד משרד המסחר והתע"י שיהיה והוא אמור לבצע את החל"טת הממשלה – לפתח את האיזור בהתאם לצרכי הפיתוח העירוני והתעשייתי של ירושלים. ממינהל מקרקעי ישראל קיבל משרד המס"ח זר והתעשייה התחלות של עוב"ד דות פיתוח, בהן פריצות דרכים וכמה כבישים בשלבי סלילה. משרד המסחר והתעשייה מסר את ה"טיפול היוסיומי במישור אדומים ליד ההגנה הכלכלית בירושלים. בראשותו של שלמה בלקינד, ואת